

Turvallisuusohje liikematkustukseen YIT Oyj:lle

Henni Kovanen

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Turvallisuusohje liikematkustukseen YIT Oyj:lle

Henni Kovanen
Matkailu- ja palveluliiketoiminta
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2020

Henni Kovanen

Vuosi 2020

Sivumäärä 23

Turvallisuusohje liikematkustukseen YIT Oyj:lle

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia turvallisuusohje YIT Oyj:n liikematkustajille. Turvallisuusohje on laadittu toimeksiantona kohdeorganisaatiolle. Kohdeorganisaatio on YIT Oyj, joka on suomalainen rakennusyhtiö. Kohdeorganisaatiolla ei ollut entuudestaan varsinaista turvallisuusohjetta liikematkustajien käyttöön, joten ohjeen laatiminen osoittautui tarpeelliseksi. Turvallisuusohje liikematkustajalle tukee organisaatioturvallisuutta ja sitä voivat liikematkustajat hyödyntää tarvittaessa. Ongelmalliseksi oli aiemmin osoittautunut se, että matkustusturvallisuuteen liittyvä tieto oli hajanaista sekä vaikeasti löydettävissä. Liikematkustajan turvallisuusohjeen pääasiallinen tarkoitus on tuoda kaikki hyödyllinen tieto liikematkustajalle selkeäksi kokonaisuudeksi, joka on helposti saatavilla.

Turvallisuusohje antaa liikematkustajalle paremmat valmiudet liikematkaa varten. Sitä voi hyödyntää niin uudet liikematkustajat, kuin myös kokeneemmat liikematkustajat. Turvallisuusohjeesta löytyy hyödyllistä tietoa turvalliseen liikematkustukseen liittyen ja se tarjoaa myös helpon pääsyn yhteystietoihin, jotka on syytä olla liikematkustajan tiedossa. Opinnäytetyö rakentuu opinnäytetyöraportin lisäksi produktista eli liikematkustajan turvallisuusohjeesta. Tämän opinnäytetyön tietoperusta koostuu liikematkustuksesta, liikematkustusprosessista, organisaatioturvallisuudesta, matkustusturvallisuudesta, sekä tieto- ja kyberturvallisuudesta.

Turvallisuusohjeen kokoamisessa tärkeänä tiedonkeruumenetelmänä toimi teemahaastattelut kohdeorganisaation liikematkustajien keskuudessa. Lisäksi tietoperustaan perehtyminen vaati syvällistä perehtymistä aiheiden kirjallisuuslähteisiin. Liikematkustajan turvallisuusohje on kohdennettu toimeksiantajayrityksen sisäiseen käyttöön. Toimeksiantajayritykseltä saatu palaute on osoittanut, että liikematkustuksen turvallisuusohje on hyödyllinen lisä organisaation ohjeistuksiin.

Asiasanat: liikematkustus, turvallisuusohje, turvallisuus

Henni Kovanen

Year	2020	Pages	23
------	------	-------	----

Travel Safety Guide for a Business Traveller

The main purpose of this thesis was to create a travel safety guide for a business traveller working in YIT. This thesis was commissioned by YIT, which is a Finnish construction company. The company that commissioned this thesis project did not have a safety guide specifically for business travellers. Therefore, it was natural to create a travel safety guide for a business traveller working in YIT. The Travel Safety Guide for a Business Traveller is designed exclusively for employees in YIT, who travel for business. This guide is only for YIT's internal use and it supports YIT's organizational safety.

The Travel Safety Guide for a Business Traveller brings an easier access to all the necessary safety instructions related to business travelling. It is designed to serve new business travellers as well as business travellers, who already have experience within business travel. The guide contains useful information about safe business travel and it also offers access to important contact details. The objective was to create an uncluttered and concise guide. Along with literature and other sources, the main method for collecting data for this product was interviewing YIT employees, who do business travelling.

The thesis incorporates a report and the actual product, which is The Travel Safety Guide for a Business Traveller. The theoretical framework of this thesis covers themes such as business travel, organizational safety, travel safety and cyber safety.

With the help of the commissioning organisation, the guide was easy to compile and it now serves business travellers working for YIT. In a project of this scope, it was crucial to truly collaborate with the commissioning organisation to reach the objective of creating a whole that covers the needs of the commissioning organisation. The Travel Safety Guide for a Business Traveller proved to be a useful addition to the organisation's guide collection.

Keywords: Business Travel, Safety Guide, Safety

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Liikematkustusprosessi	6
2.1	Liikematkustus.....	7
2.2	Ennen matkaa.....	7
2.3	Matkan aikana	9
2.4	Matkan jälkeen	10
3	Turvallisuus	11
3.1	Organisaatioturvallisuus.....	11
3.2	Turvallisuusjohtaminen ja turvallisuuskulttuuri	12
3.3	Matkustusturvallisuus.....	13
3.4	Tieto- ja kyberturvallisuus.....	14
4	Teemahaastattelut	15
4.1	Haastattelujen analysointi.....	16
4.2	Liikematkajaajien näkemykset	17
4.3	Haastattelujen tulokset	19
4.4	Johtopäätökset aineistosta	19
5	Turvallisuusohjeen laatimisprosessi	20
5.1	Suunnitteluvaihe	20
5.2	Toteutusvaihe	21
5.3	Valmiin tuotoksen arviointi	22
6	Pohdinta	23
	Kuviot	27
	Liitteet	28

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja toimeksiantajana toimi YIT Oyj. Opinnäytetyön tavoitteena oli koota turvallisuusohje liikematkustukseen YIT Oyj:lle. Turvallisuusohje on tarkoitettu jalkauttaa YIT:n henkilöstölle, jotka työtehtäviensä puolesta tekevät liikematkoja. Toimeksiantaja halusi selkeän liikematkustusta koskevan turvallisuusohjeen, joka on helposti saatavilla kaikille liikematkakajille YIT Oyj:llä. Turvallisuusohjeessa huomioidaan vain liikematkakajat Suomesta.

Opinnäytetyön toimeksiantaja YIT Oyj on suurin suomalainen ja merkittävä pohjoiseurooppalainen rakennusyhtiö. YIT Oyj kehittää ja rakentaa asuntoja ja asumisen palveluja, toimitiloja sekä kokonaisalueita. YIT Oyj on myös infrarakentamisen erikoisosaja. Edellä mainittujen lisäksi yhtiö ostaa ja myy kiinteistöjä ja asunto- ja kiinteistöosakkeita sekä vuokraa huoneistoja ja kiinteistöjä. YIT toimii Suomessa, Venäjällä, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltiassa, Slovakiassa, Tšekissä ja Puolassa (YIT Vuosiesite 2018; YIT 2019).

Turvallisuusohjeen kokoamisessa käytettiin apuna YIT:n sisäistä matkustusohjetta. Matkustusohjeessa on turvallisuusosio, joka sisältää tärkeitä turvallisuuteen liittyviä tekijöitä, joita täytyy ottaa huomioon matkan aikana. Matkustusohjeen turvallisuusosio on kuitenkin hyvin suppea, eikä sisällä yksityiskohtaisia toimintaohjeita tai tarpeellisia yhteystietoja liikematkustajalle. Näin ollen nähtiin tarpeellisena koota selkeä turvallisuusohje liikematkustajalle.

Opinnäytetyön toisessa luvussa on varsinainen teoreettinen viitekehys, jossa syvennyttään liikematkustukseen sekä liikematkustusprosessiin, joka jakautuu kolmeen eri vaiheeseen. Näiden vaiheiden mukaan turvallisuusohje liikematkustajalle on koottu. Kolmas luku käsittelee turvallisuuden osa-alueita. Viides luku koostuu teemahaastattelujen analysoinnista, liikematkakajien näkemyksistä, haastattelujen tuloksista sekä johtopäätöksistä. Kuudennessa luvussa esitellään projektikuvaus liikematkustuksen turvallisuusohjeesta. Viimeisessä luvussa peilataan asioita työssä esitettyyn tietoperustaan ja kuvaillaan kehittämishankkeen onnistumista sekä mahdollisia jatkotoimenpide-ehdotuksia.

Tämän opinnäytetyön tietoperusta koostuu liikematkustuksesta, organisaatioturvallisuudesta, matkustusturvallisuudesta, sekä tieto- ja kyberturvallisuudesta. Matkustusturvallisuus on yksi osa organisaatioturvallisuutta.

2 Liikematkustusprosessi

Tässä luvussa kuvaillaan liikematkustusprosessin eri vaiheita. Tyypillisesti matka jaetaan kolmeen vaiheeseen, jotka ovat ennen matkaa, matkan aikana sekä matkan jälkeen. Liikematkustusprosessin alaluvuissa kuvaillaan turvallisuustekijöitä, joita on syytä ottaa huomioon matkan eri vaiheissa.

2.1 Liikematkustus

Liikematkustus tarkoittaa työperäistä matkustamista. Liikematkoihin voi sisältyä tapaamisia, konferensseihin osallistumista, näyttelyitä ja vierailuita. Liikematka on matka, joka tapahtuu esimiehen määräyksestä oman työpaikan ulkopuolelle. Työntekijä lähtee liikematkalle suorittaakseen työhönsä liittyviä tehtäviä. (Davidson & Cope 2003, 3). Liikematkustuksella on pitkä historia, joka ulottuu aina kaupankäynnin alkua ajoille asti. Liikematkustajat on ryhmänä vaativa, sillä liikematkustuksen ydin piilee sujuvuudessa ja tehokkuudessa (Sharma 2014, 1-2).

Paasosen (2014) mukaan liikematkamyyntin osuus matkatoimistoalan myynnistä Suomessa on merkittävä, sillä osuus on miltei 40 prosenttia alan kokonaismyynnistä. Suomalaisia työskentelee ja matkustaa kaikkialla maailmassa tänä päivänä. Viralliset tilastot näyttävät, että vuonna 2018 liikematkustus kattoi 13% kansainvälisistä matkailun markkinoista (UNTWO 2018). Organisaatiot kansainvälistyvät ja lähettävät työntekijöitään ympäri maailman työtehtävien perässä. Vaikka teknologia kehittyy jatkuvasti ja se mahdollistaa myös erilaisia etäyhteyksiä, kasvotusten tapaaminen voi usein olla silti kaikkein tehokkain tapa edistää liiketoimintaa (Rauramo 2014, 4; Margolis 2012, 2).

Liikematkustus voidaan jakaa matkailun eri osa-alueisiin, kuten Davidson & Cope (2003) teoksessaan mainitsevat. Nämä kaksi osa-aluetta ovat yksilöllinen liikematkustus eli individual business travel sekä liiketurismi eli business tourism. Yksilöllinen liikematkustus eroaa liiketurismista siinä mielessä, että se koetaan usein välttämättömyytenä työtehtävän suorittamiseksi ja se toistuu säännöllisesti. Liiketurismi puolestaan on useamman liikematkustajan matkustamista satunnaisesti. Liiketurismi voi kohdistua esimerkiksi seminaareihin tai konsultointimatkoihin. Liiketurismia voidaan pitää enemmän harkinnanvaraisena matkustusmuotona, eikä se ole välttämättä niin pakollista liiketoiminnan kannalta.

2.2 Ennen matkaa

Huolellinen valmistautuminen liikematkaan ehkäisee riskejä ja siksi tarkalla suunnittelulla voidaan välttää mahdollisia riskitilanteita jo hyvinkin pitkälle. Matkalla on myös oltava tietoinen siitä, miten toimia, mikäli uhkaava tilanne sattuu. Matkalla nimittäin voi sattua yllättäviä ongelmia ja kriisejä ja niihin valmistautuminen on jo itsessään kriisinhallintaa.

Ennen liikematkan tekemistä tulee kohdemaan turvallisuustilanne kartoittaa. Maakohtaisesta turvallisuustilanteesta saa ajankohtaista tietoa Suomen Ulkoasiainministeriön sivuilta kohdasta "Matkustustiedotteet". Matkustustiedotteet kertovat lyhyesti kohdemaan turvallisuustilanteesta, rikollisuudesta, liikenteestä, luonnonoloista, terveysasioista sekä laista ja käytännöistä. Matkustustiedotteista käy myös ilmi, onko kohdemaassa Suomen lähetystöä. Matkustustiedotteiden lisäksi liikematkaaja voi itsenäisesti tutustua kohdemaan kulttuuriin ja käytäntöihin internetin avulla, mutta matkaa suunnittelevan täytyy muistaa lähdekriittisyys. Riskien välttämiseen perehdyttävä ja valmistava koulutus, jossa käydään läpi

turvallisuustilannetta kohdemaassa sekä henkilökohtaiseen turvallisuuteen liittyvien tekijöiden tiedostamista, voi olla tehokas keino valmistaa työntekijä liikematkalle (Ulkoministeriö 2019).

Yritykset voivat ostaa matkahallintopalveluita ulkopuolelta, jolloin palvelun laadunvalvonnasta tulee tärkeää. Sopimuskumppaniyrityksillä on määrätty yhteyshenkilöt, jotka vastaavat toimivasta kommunikaatiosta yritysten välillä. Liikematkapalvelut vastaavat yrityksen liikematkustuksen tilastoinnista ja raportoinnista. Matkahallinnon tehtävänä on sujuvoittaa matkustuspalveluja ja matkustusturvallisuutta yrityksessä. Viranomaismääräysten seuraaminen ja noudattaminen, matkustusturvallisuuden edistäminen, strategian määrittely ja kehittäminen ovat kaikki osa matkahallintoa. Matkustuspalvelujen turvallisuudesta huolehtiminen on toki yksi matkahallinnon peruspilareista (FBTA 2007; HR Viesti 2012, 55).

YIT Oyj toimii yhteistyössä CWT Carlson Wagonlit Travelin kanssa liikematkustuksen tiimoilta. YIT hyödyntää Carlson Wagonlit Travel:in palveluita matkahallinnossaan ja näin ollen liikematkat varataan CWT:n palvelujen kautta. YIT:llä on liikematkustusasioista vastaava toimihenkilö, joka muun muassa päivittää YIT:n liikematkustusohjetta ja ylläpitää liikematkustukseen liittyviä tietoja YIT:n henkilöstön intranetissä (YIT Liikematkustusohje 2019).

Huolellinen suunnittelu ennen työmatkaa on riskien minimointia ja näin ollen merkittävä tekijä liikematkan valmistelussa. Ennen matkaa on tietenkin tehtävä arvio matkustustarpeesta sekä kohteesta. Kun matka on hyväksytetty esimiehellä, voi matkan varata liikematkatoimiston kautta. Matkaa varatessa profiilitietokantaan luodaan matkustajaprofiili, jonka tiedot on oltava ajan tasalla. Matkan suunnitteluvaiheessa on syytä ottaa huomioon kohdemaan vaatimukset. Lisätietoja ja apua matkan suunnitteluun voi saada liikematkatoimiston asiantuntevalta tiimiltä (Rauramo 2017, 19; YIT Liikematkustusohje 2019).

Liikematkojen lennot varataan Carlson Wagonlit Travel -matkatoimiston tiimin avustuksella tai CWT:n online-järjestelmän kautta itsenäisesti tai matkasihteerin avulla. Lentoliput maksetaan matkatilin kautta perustuen matkustajaprofiilin tietoihin. YIT Oyj:llä on yhteistyösopimukset määrättyjen lentoyhtiöiden kanssa. Ensisijaisesti kaikki Euroopan sisäiset lennot keskitetään toiselle näistä yhteistyösopimuskumppaneista ja muilla reiteillä pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan halvinta mahdollista lentoyhtiötä. Laivamatkustuksen osalta YIT:llä on myös yhteistyösopimukset kahden eri laivayhtiön kanssa ja niihin varaukset tehdään pääsääntöisesti suoraan laivayhtiön tai liikematkatoimiston kautta. Junamatkustuksen osalta YIT:llä on VR:n kanssa palvelusopimus. Junamatkan varaaminen onnistuu joko matkatoimiston, online-palvelun, tai suoraan VR:n varauspalveluiden kautta. Lisäksi YIT Oyj hyödyntää nimettyjä yhteistyökumppaneita hotellien varaamisessa. Hotellihuoneen voi varata kotimaassa joko itsenäisesti tai matkasihteerin avulla CWT online-palvelun kautta, liikematkatoimiston kautta tai soittamalla suoraan hotelliin. Suomessa YIT:llä on määrätty yhteistyökumppanit.

Ulkomaan hotellit varataan ensisijaisesti matkasihteerin, liikematkatoimiston tai CWT Online-palvelun kautta (Leppä 2019).

Ennen matkalle lähtöä riskiprofiilin luominen on suositeltavaa. Riskiprofiililla tarkoitetaan riskiarviota, joka tehdään liikematkalle lähtevästä työntekijästä. Yleisten matkustukseen liittyvien seikkojen ohella tulee ottaa huomioon myös yksilön omia lähtökohtia, jotka mahdollisesti voivat vaikuttaa turvallisuuteen matkalla. Riskiprofiilin määrittämisessä tulee selvittää työterveyshuollon puitteissa muun muassa voimassa olevat rokotukset, mahdolliset sairaudet ja toimintakykyrajoitteet. Myös aiempi kokemus matkustamisesta, liikematkaajan ikä, etninen tausta, uskonto ja kielitaito ovat huomioitavia tekijöitä riskiprofiilin määrittelyssä.

Ulkomailla matkustavien työntekijöiden on syytä olla tietoisia kohdemaan eroavaisuuksia. Riskit ulkomailla saattavat usein johtua liikematkaajan kohteen heikosta tuntemuksesta, terveysriskeistä, kohdemaan turvallisuudesta ja viranomaistoiminnan luotettavuudesta. Varaamalla matkan liikematkatoimiston kautta, liikematkustaja varmistaa kriisipalveluiden piiriin kuulumisen (Rauramo 2017, 16 - 17; Leppä 2019).

Ennen matkaa liikematkaajan tulee olla tietoinen matkalle tarvittavista asiakirjoista. Etenkin ulkomaanmatkat edellyttävät kohteesta riippuen virallisia matkustusasiakirjoja eli passia tai henkilökorttia. Pohjoismaiden sisällä matkustaminen ei edellytä matkustusasiakirjaa, sillä niiden välillä vallitsee vapaa liikkuvuus. Passin tai henkilökortin lisäksi matkalipuista ja muista tarvittavista dokumenteista on hyvä ottaa kopiot ennen matkalle lähtöä. Joihinkin maihin kuitenkin tarvitaan lisäksi viisumi. Edellä mainittujen dokumenttien lisäksi kattava matkavakuutus on oltava kunnossa sekä EU-maissa matkustettaessa eurooppalainen terveysvakuutuskortti voimassa ja mukana matkalla (Rauramo 2017, 16; Ulkoministeriö 2019).

Liikematkaajan turvallisuusohjeen ennen matkaa -osioon sisällytettiin matkan suunnitteluun liittyvät vaiheet, joita ovat esimerkiksi kohdemaan turvallisuuden kartoitus, kohdemaan kulttuuriin ja käytäntöihin tutustuminen, ohjeita lentojen varaamiseen, tietoa tarvittavista matkadokumenteista sekä maksamisesta. Ohjeistuksessa käy ilmi käytännön ohjeet matkan suunnittelua varten.

2.3 Matkan aikana

Sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin erilaisessa ympäristössä saattaa vaatia liikematkaajalta nopeaa oppimista ja sopeutumiskykyä. Liikematkaaja voi omilla valinnoillaan vaikuttaa turvallisuuden ylläpitämiseen. Omista matkatavaroista huolehtiminen ja tietoturvallisuuden perehtyminen ovat muun muassa sellaisia asioita, joihin kannattaa kiinnittää huomiota. Myös henkilöturvallisuutta ylläpidetään ilmoittamalla säännöllisesti olinpaikka työpaikalle ja tallentamalla kaikki tärkeät yhteystiedot esimerkiksi matkapuhelimeen hätätilanteiden varalle. Jokaisen liikematkaajan täytyy olla tietoinen siitä, kehen ottaa yhteys hätätilanteessa ja mitä

kautta yhteys saadaan. Toimivan kriisinhallinnan perustana on yrityksen laatima strategia ja toimintaohjelma, joiden avulla kriisin vaikutuksia voi vähentää. Strategiaa ja toimintaohjelmaa täytyy ylläpitää ja päivittää, jotta se säilyy toimivana. Yksi keino näiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen on säännölliset keskustelut liikematkoilta palaavien toimihenkilöiden kanssa, jotta kokemuksia voi käyttää hyödyksi ja näin ollen hyödyntää muun muassa koulutuksessa (Rauramo 2017, 19).

Liikematkatoimisto CWT Carlson Wagonlit Travel huolehtii matkan aikana matkustajan tiedottamisesta ja lähettää matkustajalle riskiviestejä sekä matkapuhelimeen, että sähköpostitse, mikäli kohdemaassa tapahtuu jotain, mitä matkustajan on hyvä tietää. Ilmoitusluontoisia asioita voivat olla esimerkiksi ruuhkat, mielenosoitukset sekä lakot. Näin ollen matkustussääntöjä noudattamalla ja varaamalla matkan CWT:n kautta, liikematkaaja varmistaa kriisipalveluiden piiriin kuulumisen.

Liikematkaajan turvallisuusohjeesta löytyy matkan aikana -osio, jossa ilmenee ohjeita matkan aikana huomioitaviin turvallisuustekijöihin. Osiossa käsitellään paikallista liikennettä, asumista, matkatavaravahinkoja, työntekijän terveyttä sekä kyberturvallisuutta.

2.4 Matkan jälkeen

Matkan jälkeen on suositeltavaa järjestää jonkunlainen keskustelutilaisuus työnantajan ja liikematkalla olleen työntekijän kesken. Keskustelussa olisi hyvä käydä läpi matkan tavoitteiden onnistumista sekä liikematkaajan kokemuksia matkasta. Näitä tietoja voidaan hyödyntää jälkeenkäin matkustusstrategian ja -turvallisuuden kehittämiseen. Tietojen avulla on myös mahdollista luoda maakohtaisiakin ohjeita liikematkustukseen.

Liikematkaajan palautuminen matkan jälkeen on työnantajan tärkeää ottaa huomioon. On hyvä arvioida mahdollisuus riittävään palautumiseen työstä sekä matkustamisesta, ettei liikematkaajalle aiheudu ylimääräistä kuormittuneisuutta. Mikäli matkan aikana on sattunut jokin normaalista poikkeavaa, kuten turvattomuutta tai terveydentilan heikkenemistä, on syytä hakeutua työterveydenhuollon piiriin. Matkan jälkeen voisikin olla hyvä käydä terveystarkastuksessa, erityisesti jos matkan aikana sairastunut tai joutunut millään tapaa uhkaavaan tilanteeseen (Rauramo 2017, 26).

Liikematkaajan turvallisuusohjeessa käsitellään toimenpiteitä, joita olisi hyvä tehdä liikematkan jälkeen. Osiossa ohjeistetaan muun muassa matkalla tapahtuneiden poikkeavuuksien raportointiin. Viimeisessä osiossa ohjeistetaan lisäksi terveydellisten asioiden kirjaamiseen ja oikeaoppiseen palautumiseen matkan jälkeen.

3 Turvallisuus

Turvallisuus itsessään voidaan mieltää yksilön kokemana tunteena. Sen voidaan myös ajatella olevan menetelmä tai toiminto, jonka avulla voidaan luoda turvallisuuden tunnetta. Turvallisuuden ja riskin välinen ero saattaa olla häilyvä, sillä niitä saatetaan pitää joko toistensa vastakohtina tai niiden luullaan tarkoittavan tismalleen samaa. Toisaalta turvallisuusjohtaminen on itsessään jo omalla tavallaan riskienhallintaa. Turvallisuusjohtamisen sujuvuus organisaatiossa ehkäisee onnettomuuksia (Leppänen 2006, 203).

3.1 Organisaatioturvallisuus

Leppäsen (2006, 203) mukaan yritys- eli organisaatioturvallisuus on turvallisuusjohtamisen yläkäsite, jonka perimmäisenä tavoitteena on organisaation turvallisuus. Organisaatioturvallisuus pitää sisällään useita osa-alueita, joita ovat henkilöturvallisuus, työturvallisuus, palo- ja pelastustoiminta, rikostorjunta, tietoturvallisuus, ympäristöturvallisuus, ulkomaantoimintojen turvallisuus, valmiussuunnittelu, toimitilaturvallisuus sekä tuotannon ja toiminnan turvallisuus. Näiden organisaatioturvallisuuden osa-alueiden avulla toteutetaan riskienhallintatoimenpiteitä.

Elinkeinoelämän keskusliiton (2019) yritysturvallisuuden mallissa tulee ilmi yritysturvallisuuden osa-alueet, jotka antavat perustan yrityksen turvallisuuskentän hahmottamiseen. Mallia hyödyntäessä on olennaista valita yrityksen kannalta tärkeimmät osa-alueet ja niihin toimenpiteet. Kuvio kiteyttää ja havainnollistaa organisaatioturvallisuuden osa-alueet selkeästi.

Kuvio 1 Yritysturvallisuuden osa-alueet (sovellettu EK:n yritysturvallisuusympyrästä ja Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan yritysturvallisuuden osa-alueista)

3.2 Turvallisuusjohtaminen ja turvallisuuskulttuuri

Turvallisuuskulttuuri on kuvaus organisaation tavasta toimia, eikä turvallisuuskulttuuri muodostu automaattisesti. Hyvä turvallisuusjohtaminen luo positiivista turvallisuuskulttuuria. Turvallisuutta ylläpidetään yrityksen arvokkaiden tavoitteiden vahingoittumisen estämiseksi. Turvallisuusjohtamisen tavoitteena on yritys parantaa turvallisuutta ja ylläpitää sitä jatkuvasti. Se tarkoittaa toimia, joilla parannetaan työpaikan ja työolojen turvallisuutta sekä terveellisyyttä. Tavoitteena on ehkäistä työtapaturmia, sairauksia ja parantaa työn laatua ja tuottavuutta. Sillä myös parannetaan järjestelmien toimivuutta ja olosuhteita (Iivari 2012, 114; Leppänen 2006, 175; Työsuojeluhallinto 2018).

Oikeanlaisella turvallisuusjohtamisella parannetaan yrityksen turvallisuustekijöitä laajalti. Turvallisuusjohtaminen on osa organisaation johtamista ja siksi se tukee yrityksen strategiaa. Turvallisuustoiminnan tavoitteet on myös pystyttävä mittaamaan ja siksi tavoitteet on yhdistettävä yrityksen yleisiin tavoitteisiin. Tavoitteena voi olla odottamattomien tapahtumien minimoiminen ja välttäminen (Leppänen 2006, 177).

Rauramon (2017, 7) mukaan työturvallisuuslaki on Suomessa merkittävin työturvallisuutta koskeva säädös. Sen tavoitteena on parantaa työolosuhteita työkyvyn parantamiseksi ja ennaltaehkäistä työtapa-urmia ja muita työympäristöstä mahdollisesti johtuvia terveyden haittoja. Näin ollen työturvallisuuslain mukaan työnantajalla velvollisuutena huolehtia työntekijöidensä turvallisuudesta sekä terveydentilasta työssä. Siksi työnantajalla tulee olla kirjallinen toimintaohjelma turvallisuuden sekä terveyden edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Työturvallisuuslaissa ei ole säädetty spesifejä velvoitteita ulkomaille työntekijöitä lähettävälle työnantajalle. Työnantaja on kuitenkin velvollinen huolehtimaan työntekijöistään silloinkin, kun työtehtäviä suoritetaan ulkomailla. Laissa huomioidaan se, että työnantajalla ei välttämättä ole edustajaa kohdemaassa ja siksi ei pysty huolehtimaan työturvallisuusvelvoitteistaan samalla tavalla kuin Suomessa tehtävässä työssä. Työturvallisuuslaissa on säännös, jossa mainitaan epätavallisten ja odottamattomien olosuhteiden, joihin työnantaja ei voi varsinaisesti vaikuttaa, olevan rajaavia tekijöitä huolehtimisvelvollisuuteen liittyen. Työnantajan vastuu ulkomaille lähetettävän työntekijän opastamiseen ja työn vaarojen selvittämiseen on siis erityisen tärkeää (Rauramo 2017, 7).

3.3 Matkustusturvallisuus

Leppäsen (2006, 210) mukaan matkustusturvallisuudella tarkoitetaan työntekijän turvallisuutta matkustettaessa työtehtävien takia sekä kotimaassa, että ulkomailla. Matkustaminen voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen. Näitä vaiheita ovat matkan suunnittelu ja valmistelu, matkustaminen itsessään sekä toiminta matkakohteessa. Työnantajan tehtävänä on ohjeistaa työntekijää turvallisuusasioista liittyen matkustukseen, tai vaihtoehtoisesti delegoida näitä tehtäviä yhteistyökumppanille eli liikematkatoimistolle.

Matkailu ja turvallisuus kuuluvat käsitteinä yhteen eli toisin sanoen ilman turvallista toimintaympäristöä, ei matkailu voi menestyä. Matkustusturvallisuuteen vaikuttaa useita tekijöitä. Poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja teknologiset tekijät ja niidet jatkuvat muutokset vaikuttavat toimintaympäristöön ja näin ollen myös matkustusturvallisuuteen. Matkustusturvallisuuden tarkoitus on ehkäistä työmatkoilla mahdollisia turvallisuusriskejä. Matkustusturvallisuusasiat ovat osana yritysten matkahallinnon matkustusstrategiaa. Työmatkoilla on erityisesti tärkeää panostaa niin henkilö- kuin tietoturvaluuteen. Matkailun turvallisuus hahmotetaan yleensä onnettomuuksien ja vahinkojen välttämisenä. Turvallisuus liittyy kuitenkin matkan kaikkiin vaiheisiin, alkaen jo matkakohteen valinnasta jatkuen majoituspalveluihin ja kuljetuksiin sekä kotiinpaluuseen asti (Iivari 2012, 23 - 28).

Oleellinen osa matkustusturvallisuuden takaamista on erilaiset ilmoitukset ja tiedotteet. Ennen matkaa on liikematkaajan hyvä tutustua kohdemaan matkustustiedotteeseen, joka on luettavissa Ulkoministeriön sivuilla. Matkustustiedote kertoo kohdemaan ajankohtaisesta tilanteesta. Matkustusilmoitus, jonka voi tehdä Ulkoministeriön sivuilla, on myös tärkeä etappi

liikematkaa suunnitellessa. Liikematkaajalle on tietenkin huolehdittava myös yrityksensä puolesta matkavakuutus. Näistä asioista tiedottaminen ja huolehtiminen on pitkälti yrityksen matkahallinnon vastuulla (Ulkoministeriö 2019).

Matkustusturvallisuuden takaamiseen vaikuttaa tietysti liikematkustajan oma käyttäytyminen ja turvallisuuskysymysten huomioiminen. Liikematkustajan tietoisuus ja valppaus matkustessa on tärkeä osa turvallisuuden toteutumista. Huolellinen suunnittelu, vaarojen tiedostaminen ja vaaratilanteiden vältteleminen sekä ympäristön tarkkailu ovat toimenpiteitä, joita jokaisen liikematkustajan olisi hyvä toteuttaa (Heljaste ym. 2008, 121-128).

3.4 Tieto- ja kyberturvallisuus

Liikematkoilla erityisen tärkeää on huolehtia tieto- ja kyberturvallisuudesta, sillä liikematkaajalla on todennäköisesti laitteissaan yrityksen sisäisiä ja salassa pidettäviä tietoja, jotka eivät saa joutua ulkopuolisten nähtäville. Näin ollen on oltava tarkka siitä, mitä työtehtäviä on ylläpitänsä mahdollista tai kannattavaa hoitaa työmatkan aikana. Turvallisuuskomitean (2018) mukaan tietoturvaluus koostuu järjestelyistä, joilla varmistetaan tiedon saatavuutta, luotamuksellisuutta ja eheyttä. Tietoturvalla tarkoitetaan tietoaineistojen, laitteistojen ja ohjelmistojen sekä tietoliikenteen ja toiminnan turvaamista.

Leppäsen (2006, 260) mukaan tietoturvaluuteen sisältyy tietoaineistoturvaluus, hallinnollinen ja fyysinen tietoturvaluus. Siinä oleellisia tekijöitä ovat myös tietoliikenne-, ohjelmisto- ja laitteisto-, sekä käyttöturvaluus. Näin ollen liikematkaajan oma toiminta ja käyttäytyminen vaikuttaa tietoturvaluuden ylläpitämiseen. Tietoturvaluuden tarkoituksena on suojata tiedon käytettävyys ja luotamuksellisuus. Käytettävyydellä tarkoitetaan sitä, että työntekijällä on mahdollisuus käsitellä ja hyödyntää tietoa tarvittaessa. Luotamuksellisuudella tarkoitetaan tiedon käytön oikeuksia. Luotamuksellisuuden suojaamisella varmistetaan, että tiedot säilyvät vahingoittumattomina ja mahdolliset väärinkäytökset torjutaan.

Käytännössä kyberturvaluuden takaamiseksi kaikkien laiteasetusten tulee olla kunnossa. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että käytettävissä olevat laitteet eivät kytkeydy automaattisesti vieraisiin langattomiin verkkoihin, joista voi pahimmassa tapauksessa koitua tietovuotoja. Käytettävyuden kannalta tulee ottaa huomioon, että internet-yhteys on saatavilla aina tarvittaessa. Tärkeää on myös, että kaikki tarpeelliset lisälaitteet ovat saatavilla. Tarpeellisilla lisälaitteilla tarkoitetaan esimerkiksi virtajohtoja ja liitäntöjen sovittimia. Kaikkien tiedostojen varmuuskopiointi on myös ehdottoman tärkeää, mikäli tavoitteena on taata tietojen säilyvyys (Limnell 2018; Rauramo 2017, 17).

Kyber- ja tietoturvaluuteen lasketaan myös fyysinen turvaluus eli laitteiden asianmukainen ja oikeaoppinen käyttäminen sekä säilyttäminen. Siksi iso vastuu on liikematkaajalla, sillä omilla toiminnoillaan vahinkoja voidaan estää. Laitteita käyttäessä työasioissa kannattaa

ottaa oma sijainti huomioon. Salassa pidettävää tietoa ei tule käsitellä julkisella paikalla, jossa ulkopuoliset saattavat niitä nähdä. Näissä tilanteissa kuitenkin voi käyttää näyttösuojaa eli esimerkiksi näytön suojakalvoa, joka estää näytön näkyvyyttä ulkopuolisille. Kaikkien laitteiden säilyttäminen lukollisessa kassakaapissa on suositeltavaa silloin, kun laitteet eivät ole liikematkaajan mukana. Matkatavaroista huolehtiminen on tietenkin tärkeää välttääkseen mahdolliset varkaudet. Kaikki laitteet tulee myös olla mahdollisimman pitkälle salasanasuojattuja, jotta ulkopuoliset eivät pääse niihin käsiksi edes varkauden sattuessa (Limnell 2018).

Salasanojen turvallisuuden takaamiseksi samaa salasanaa ei tulisi käyttää useassa eri paikassa. Turvallisimmat salasanat sisältävät pieniä ja isoja kirjaimia, numeroita sekä erikoismerkkejä. Kaksivaiheinen tunnistautuminen eli laitteille tunnistautuminen kahta erilaista menetelmää käyttäen on suositeltavaa turvallisuuden takaamiseksi. Nykyään esimerkiksi monet matkapuhelinlaitteet ovat varustettu sormenjälkitunnistimella, jonka käyttö toisen tunnistautumismenetelmän ohella on järkevää. Vaihtoehtoisesti työmatkaa varten voidaan luoda vain matkan ajaksi kokonaan uusi sähköpostiosoite sekä salasana, joka matkan jälkeen poistaa käytöstä (Gonzalez 2014, 22).

4 Teemahaastattelut

Tiedonkeruumenetelmänä teemahaastattelu oli tarkoituksenmukainen, sillä teemahaastatteluilla saatiin hyödyllistä tietoa toimeksiantajayrityksen sisäisestä liikematkustamiskäyttäytymisestä. Teemahaastatteluista saatu tieto oli erityisen tärkeää produktin onnistumisen kannalta siksi, että sen avulla todella syvennyttiin jo ennalta mietittyihin aiheisiin. Oli erityisen tärkeää, että ennen produktin laatimista kuullaan kohderyhmän ajatuksia ja toiveita sen suhteen.

Vilkan ja Airaksisen (2004, 53) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön lopputulemana on aina jokin konkreettinen tuote. Konkreettisia tuotteita voi olla esimerkiksi ohjeistus, portfolio tai tapahtuma. Tuotoksen eli produktin lisäksi toiminnallisessa opinnäytetyössä kuvaus koko prosessista ja siihen käytetyistä menetelmistä on tarpeen esitellä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on aina päämääränä koota sekä visuaalisin että viestinnällisin keinoin kokonaisuus, josta tulee ilmi opinnäytetyön päämäärät. Toiminnallisissa opinnäytetyöissä ei suinkaan unohdeta tutkimuksellista näkökulmaa. Laadullinen tutkimusmenetelmä on asianmukainen tutkimusmenetelmä silloin, kun tavoitteena on tutkittavan ilmiön kokonaisvaltainen ymmärtäminen. Toimeksianto oli toisin sanoen työelämälähtöinen kehittämishanke ja sen tarkoituksena oli koota konkreettinen produkti toimeksiantajan käyttöön.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön toteutuksessa kartoitettiin ensin jo olemassa olevaa tietoa ja hyödynnettiin sitä kehitystyössä. Tarkoituksena oli ratkoa käytännön ongelma toimeksiantajalle ja näin ollen koota selkeä ohje, jota hyödynnetään kohderyhmän keskuudessa.

Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 47-48) mukaan teemahaastattelun voidaan sanoa olevan strukturoidun ja lomakehaastattelun välimuoto eli toisin sanoen puolistrukturoitu haastattelu. Näin ollen kysymykset pysyvät samoina, mutta järjestys ja sanamuodot voivat haastattelun aikana muuttua. Teemahaastattelua hyödynnettäessä tiedonkeruumenetelmänä oletetaan, että haastateltava on kokenut tietyn tilanteen ja näin ollen haastattelu suuntautuu haastateltavien henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin aiheesta. Teemahaastattelussa pidättäytyään tietyn aihepiirin sisällä kysymysten avulla, mutta keskustelu sen ympärillä voi olla haastateltavan ja haastattelijan välillä avointa.

Teemahaastattelun tarkoituksena oli lisäksi kartoittaa nykyistä tilannetta turvallisuusohjeistuksen suhteen, jotta ohje koottaisiin liikematkaajien tarpeiden mukaisesti. Teemahaastattelun teemoina ovat taustatiedot, organisaatioturvallisuus, kyberturvallisuus, henkilöturvallisuus sekä matkatavaroihin ja matkustusasiakirjoihin liittyvät turvallisuustekijät. Teemahaastattelu oli jäsenelty niin, että siinä kartoitettiin liikematkaajan käyttäytymistä ennen matkaa, matkan aikana sekä matkan jälkeen. Teemat ja haastattelun rakenne käytiin toimeksiantajan kanssa läpi ja todettiin yhteisymmärryksessä tarkoituksenmukaiseksi.

Haastateltavat valittiin toimeksiantajayrityksen sisältä siksi, että saataisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaista tietoa produktia varten. Produktin tarkoituksena oli tulla vain kohdeorganisaation käyttöön, joten oli luonnollista kerätä tarvittava tieto suoraan kohderyhmältä. Haastateltavia toimihenkilöitä tavoitettiin harmillisesti vain neljä, mutta se ei lopulta osoittautunut ongelmaksi produktin kokoamisessa. Kaikki haastateltavat olivat liikematkustusta työtehtävissään suorittavia toimihenkilöitä, joiden matkustustottumuksissa oli eroavaisuuksia niin määrän, kuin jonkin verran myös kohteiden osalta. Yksi haastatelluista kertoi matkustuspäiviä kertyvän vuoden aikana noin 80-90. Toinen haastateltavista kertoi, että ei matkusta enää niin paljon kuin ennen, ja nykypäivänä matkustuspäiviä kertyy vuodessa suurin piirtein 12. Loput haastatelluista matkustaa noin 12-20 kertaa vuodessa.

Haastatteluihin valikoitui toimihenkilöitä, joilla uskottiin olevan sopivasti kokemusta liikematkuksesta. Tavoitteena oli saada haastateltaviksi naisia ja miehiä, jotta nähtäisiin, koetaanko turvallisuus eri tavoin sukupuolten välillä. Haastateltavista kolme oli miehiä ja yksi nainen. Myös liikematkakohteisiin kiinnitettiin jonkin verran huomiota, jotta vastauksissa olisi mahdollisesti variaatiota. Kaksi haastatelluista kertoi liikematkojensa kohdistuvan Keski- ja Itä-Euroopan maihin. Yksi haastatelluista matkustaa liikeasioissa pitkälti vain Venäjälle ja yksi matkustaa sekä Keski- ja Itä-Euroopan maihin ja Venäjälle.

4.1 Haastattelujen analysointi

Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 138) mukaan aineiston analysointimenetelmää olisi soveliasta miettiä samanaikaisesti aineiston keräämisen kanssa. Useasti laadullisen aineiston analysoiminen keräämisen, tulkitsemisen ja raportoinnin kanssa samanaikaisesti mielletään tavalliseksi

menettelytavaksi. Laadullinen analyysi alkaa usein jo haastattelutilanteissa tutkijan tehdessä havaintoja ilmiöiden samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien perusteella. Analyysimenetelmät ovat monipuolisia ja ei ole vain yhtä oikeaa analyysitekniikkaa.

Aineiston litterointiin ei ole yksiselitteistä ohjetta ja sen tarkkuus riippuu tutkimuksesta. Litterointi voi olla työlästä, kun aineisto litteroidaan sanasta sanaan (Hirsjärvi & Hurme 2008, 140). Litterointi menetelmänä oli kuitenkin tämän opinnäytetyöprosessin kannalta sopiva menetelmä, sillä haastatteluja oli neljä kappaletta, joiden kestot olivat noin 30-40 minuuttia. Litterointi auttoi jäsentämään vastauksia ja vertailemaan niitä keskenään. Litterointi oli aikaa vievää, mutta sen avulla oli helppo syventyä saatuun aineistoon.

Laadullisen tutkimuksen analyysia voidaan yksinkertaistettuna kolmivaiheisena prosessina, joka koostuu aineiston kuvauksesta, laskemisesta ja luokittelusta. Aineiston kuvailemisella tarkoitetaan pyrkimystä kartoittaa esimerkiksi henkilöiden ominaisuuksia. Luokittelun avulla voidaan tulkita ja tiivistää haastatteluaineistoa, jotta aineiston eri osia voidaan vertailla toisiinsa. Yhdistelemisellä pyritään etsimään samankaltaisuuksia luokkien välillä ja usein löydetään myös poikkeavuuksia muista (Hirsjärvi & Hurme 2008, 143-150).

Laadullisissa analyysissa keskeisiä analyysikeinoja ovat laskeminen, yhteyksien tarkastelu eli tyypittely sekä teemoittelu. Laskeminen tarkoittaa sanan varsinaisessa merkityksessään sitä, että lasketaan, kuinka monesti jokin tietty ilmiö esiintyy aineistossa. Tyypittelyllä tarkoitetaan tiettyjen piirteiden perusteella ryhmittelyä. Teemoittelun avulla etsitään aineistosta ominaisuuksia, jotka ovat yhteisiä useille haastateltaville (Hirsjärvi & Hurme 2008, 170-174).

Haastatteluista saatu aineisto jaettiin teemoihin, joita olivat taustatiedot, organisaatioturvallisuus, kyberturvallisuus, henkilöturvallisuus sekä matkatavaroihin ja matkustusasiakirjoihin liittyvät turvallisuustekijät. Liikematkustamisen vaiheet tyypiteltiin kolmeen eri vaiheeseen, joita olivat ennen matkaa, matkan aikana sekä matkan jälkeen. Tyypittelystä ohella esiin nousseiden ilmiöiden esiintymistä tarkasteltiin laskemisen avulla. Laskemisen avulla saatiin hyödyllistä tietoa aineistosta, jotka ilmenevät opinnäytetyöraportissa sekä itse produktissa eli liikematkustajan turvallisuusohjeessa.

4.2 Liikematkaajien näkemykset

Vaikka haastatteluaineistoa saatiin kerättyä vain neljältä haastateltavalta, aineisto osoittautui hyödylliseksi ja jopa monipuoliseksi. Aineistossa ilmeni useita samankaltaisuuksia, mutta myös poikkeavuuksia. Haastateltavat henkilöt olivat valittu hyvin, sillä kaikilla oli kokemusta liikematkustuksesta - osalla enemmän ja osalla hieman vähemmän. Näin ollen saatiin myös toisistaan eroavia vastauksia. Seuraavaksi esitellään aineistosta tehtyjä johtopäätöksiä.

Haastatteluissa oli tarkoituksena kartoittaa tämänhetkistä tilannetta liikematkustusturvallisuuden ohjeistukseen liittyen yrityksessä ja samalla löytää kehityskohteita. Lisäksi

haastattelun kysymykset olivat liikematkustajien omiin kokemuksiin nojautuvia, sillä niiden avulla saatiin tietoa siitä, missä mahdollisesti on parannettavaa ohjeistukseen liittyen.

Kaikkien haastateltavien kohdalla nousi esiin organisaatioturvallisuuden osalta se, että nykyiseen liikematkustusohjeeseen on tutustuttu hyvin vähän tai ei ollenkaan. Yksi vastanneista oli joskus lukenut ohjeen, mutta muut eivät muistaneet tutustuneensa ohjeeseen. Toisaalta, jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että ohjeistus on hajanaista, eikä oltu edes varmoja, mistä tietoa lähdetäisiin tarvittaessa etsimään. Jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että selkeä turvallisuusohje liikematkustukseen olisi hyödyllinen lisä henkilöstön saataville.

Organisaatioturvallisuudesta puhuttaessa Leppäsen (2006, 203) mukaan yritys- eli organisaatioturvallisuus on turvallisuusjohtamisen yläkäsite, jonka perimmäisenä tavoitteena on organisaation turvallisuus. Näin ollen liikematkustajan turvallisuusohjeistuksen laatiminen olisi hyvä lisä organisaation turvallisuuden kehittämisen kannalta. Kysyttäessä turvallisuuteen liittyvien yhteystietojen saatavuudesta, selvisi että vain kahdella haastateltavalla oli muutama tarpeellinen yhteystieto tallennettuna matkapuhelimessa. Kaikki haastateltavat myönsivät, että lähetsivät ensimmäisenä etsimään yhteystietoja internetin hakuselaimen avulla, eikä suoraan YIT:n henkilöstön sisäisiltä intrasivuilta. Ongelmaksi koettiin se, että tieto on hajanaisesti eri paikoissa, ja näin ollen tiedon etsiminen saattaa olla haasteellista (Teemahaastattelut 2019).

Kyberturvallisuuteen liittyen ohjeistusta on hyvin vähän, mutta kaksi haastatelluista totesi, että kyberturvallisuudesta on yleisesti ollut ohjeistusta. Kyberturvallisuudesta liikematkustuksessa ei erikseen ole ohjeistusta. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että kyberturvallisuuden takaamiseksi suurin vastuu on liikematkajalla itsellään. Omalla käyttäytymisellä voi vaikuttaa kyberturvallisuuteen. Kaksi haastateltavaa mainitsi toisinaan käyttävänsä hotellin langatonta verkkoyhteyttä, huolimatta siitä onko siihen yhdistäminen tietoturvasyistä kannattavaa.

Henkilöturvallisuuden osalta haastateltavilta kysyttiin, ovatko he kokeneet turvattomuuden tunnetta liikematkkoillansa. Haastateltavista kolme oli miehiä ja yksi nainen. Vain naispuolinen haastateltava kokee tuntevansa joskus olonsa turvattomaksi, eikä näin ollen halua esimerkiksi liikkua ulkoa myöhään yksin. Sama haastateltava koki myös Venäjän liikenteen ajoittain turvattomaksi. Taksilla liikkuesssa ajetaan kovilla nopeuksilla vilkkaasti liikennöidyillä kaduilla, eikä ajoneuvot välttämättä ole uusia (Teemahaastattelut 2019).

Matkatavaroiden suhteen vain yhdellä haastateltavista oli varastettu tablettitietokone lentokenttäviranomaisten toimesta, mutta muuten haastateltavat olivat sitä mieltä, että ovat varovaisia matkatavaroidensa suhteen ja pitävät niistä hyvää huolta matkojen aikana. Matkustusasiakirjojen kanssa ei ole koettu ongelmia. Kaksi haastateltavista mainitsi, että nykyään kun suurin osa asiakirjoista on puhelimessa, niin ei oikeastaan tarvitse huolehtia muusta kuin passista ja mahdollisesta viisumista Venäjälle matkustettaessa (Teemahaastattelut 2019).

4.3 Haastattelujen tulokset

Haastattelujen tuloksena voidaan määritellä, että liikematkajia ei suoranaisesti ole perehdytetty liikematkustukseen liittyviin turvallisuustekijöihin. Haastateltavat eivät olleet tutustuneet kunnolla liikematkustusohjeeseen, eikä olleet saaneet minkään laista turvallisuuskoulutusta koskien liikematkustusta. Tuloksia pohtiessa herääkin kysymys, olisiko uutta turvallisuusohjetta liikematkustajalle mahdollista käyttää esimerkiksi liikematkajien koulutuksessa. Turvallisuusseminaarin pitäminen koskien liikematkustuksen turvallisuusohjeita voisi olla hyödyllinen lisä tukemaan yrityksen organisaatioturvallisuutta. Näin turvallisuusohje saataisiin jalkautettua liikematkustusta suorittavan henkilöstön käyttöön.

Tuloksista voidaan kuitenkin päätellä, että kaikki haastatellut liikematkajat kokivat liikematkustuksen turvallisuusohjeen hyödylliseksi lisäykseksi organisaation turvallisuutta koskeviin toimenpiteisiin. Olemassa olevat ohjeet olivat hieman puutteellisia sekä myös vaikeasti löydettävissä. Näin ollen opinnäytetyön produktin aihe osoittautui hyödylliseksi ja tarkoituksenmukaisesti.

4.4 Johtopäätökset aineistosta

Haastatteluista saatu aineisto osoittautui hyödylliseksi produktin kokoamisessa. Tärkeää oli saada tietoa suoraan turvallisuusohjeen kohderyhmältä, jotta ohjeesta tulisi mahdollisimman tarkoituksenmukainen. Seuraavaksi esitellään haastatteluista kerätystä aineistosta tehtyjä päätelmiä. Haastatteluissa haluttiin kartoittaa ohjeistuksien nykyistä tilannetta kohdeorganisaatiossa sekä toiveita turvallisuusohjeistuksen suhteen. Haastattelujen tarkoituksena oli myös tiedustella, millaisia mahdollisia riskitilanteita liikematkajilla on tullut vastaan.

Aineistoa kuvataan pohtien liikematkustajalle tarkoitetun turvallisuusohjeen hyödyllisyyttä. Hyvänä näkökulmana päätelmiä tehdessä on myös työntekijän ja työnantajan vastuut liittyen matkustusturvallisuuden toteutumiseen. Kuinka pitkälle turvallisuuden toteutuminen on työnantajan vastuulla - ja kuinka varmistutaan siitä, että työntekijät myös noudattavat turvallisuusohjeita parhaansa mukaan?

Aineistosta ilmenee, että liikematkustusta tekevät toimihenkilöt eivät juurikaan kokeneet turvattomuutta liikematkojen aikana. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että omalla toiminnalla on loppujen lopuksi eniten merkitystä turvallisuuden toteutumisessa liikematkalla. Omalla toiminnalla voidaan ehkäistä turvallisuusriskejä pitkälle, mutta myös jonkinlainen turvallisuusohje liikematkustusta varten on hyödyllinen lisä turvallisuuden edistämisessä. Tärkeänä tekijänä voidaan pitää myös ohjeen saatavuuden helppoutta.

Aineistosta voitiin päätellä, että kukaan haastateltavista ei ollut tutustunut perinpohjaisesti organisaation liikematkustusohjeeseen. Haastateltavat kokevat liikematkansa lähtökohtaisesti turvallisiksi. Kaikilla haastateltavilla oli kokemusta liikematkustamisesta jo sen verran, että

luottavat omaan osaamiseensa sen suhteen. Yhteistä kaikille haastatelluille oli se, että kukaan ei ollut kaikkia liikematkalla tarvittavia yhteystietoja tallennettuna esimerkiksi matkapuhelimiinsa. Kaikki olivat sitä mieltä, että organisaation sisäisiltä nettisivuilta on vähintäänkin haasteellista etsiä näitä yhteystietoja. Näin ollen turvallisuusohje, jossa on selkeästi lueteltu liikematkaajalle tarpeelliset yhteystiedot, koettiin hyödylliseksi osaksi organisaatioturvallisuuden edistämistä.

5 Turvallisuusohjeen laatimisprosessi

Vilkan & Airaksisen (2004, 51) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön lopullisena produktina on jokin konkreettinen tuote, joten raportoinnissa on kuvattava turvallisuusohjeen laatimisen eri vaiheita. Tässä luvussa esitellään opinnäytetyöproduktin toteutuksen vaiheet sekä lopuksi arvioidaan valmista produktia.

Toteutusprosessissa oli lukuisia vaiheita. Opinnäytetyöprosessi käynnistyi tapaamisella toimeksiantajan kanssa. Tapaamisessa alkuperäinen idea aiheelle saatiin hiottua molempia osapuolia tyydyttäväksi. Opinnäytetyön kirjallinen suunnitelma vaati aiheen rajausta sekä aiheeseen ja kirjallisuuteen tutustumista. Seuraavaksi aihe hyväksyttiin opinnäytetyön ohjaajilla esityksen muodossa, ja sen jälkeen oli ajankohtaista luoda pohjat opinnäytetyöraportille sekä produktille. Opinnäytetyöraportin tietoperustan kokoaminen vaati syvällistä perehtymistä aiheen kirjallisuuteen, niin painettuihin, kuin myös sähköisiin aineistoihin. Vasta tietoperustaan tutustumisen jälkeen oli aiheellista hahmotella sisällysluettelo produktille. Vaiheita seurasi luonnollisesti haastattelurungon laatiminen ja teemahaastattelut toimeksiantajayrityksessä. Tämän jälkeen haastattelut litteroitiin ja analysoitiin sekä kerätty tieto hyödynnettiin produktin kokoamisessa.

Pääasiallisina tiedonkeruumenetelminä turvallisuusohjeen kokoamisessa käytettiin kirjallisuutta sekä teemahaastatteluja. Kirjallisuudesta kerätty tietoperusta sekä teemahaastattelut yhdessä loivat hyvän pohjan toteuttamisvaiheelle. Tietoperusta vaati kuitenkin työtä koko projektin ajan, sillä sen täytyi pysyä tarkoituksenmukaisena. Kirjoitusprosessin edetessä osa tietoperustasta osoittautui merkityksettömäksi ja toisaalta teemahaastattelujen jälkeen tietoperusta vaati lisäksi täydennystä tietyillä aihealueilla.

5.1 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaihe alkoi opinnäytetyöaiheen ideoinnilla. Opinnäytetyön tekijä oli kiinnostunut tekemään opinnäytetyön toiminnallisena ja halusi sen liittyvän liikematkustukseen. Alkuperäinen idea oli liikematkustusohjeen kehittäminen, ja tällä idealla lähestyttiin toimeksiantajaa. Toimeksiantajaorganisaatio oli kiinnostunut ideasta. Opinnäytetyön tekijä sekä toimeksiantajayrityksen kontaktihenkilö sopivat tapaamisen, jossa käytiin läpi mahdollista toimeksiantoa. Toimeksiantajaorganisaatiossa todettiin, että yrityksen liikematkustusohje on jo riittävä, jolloin toimeksiantaja ehdotti, että turvallisuusohje liikematkustukseen olisi hyödyllinen lisä

henkilöstön käyttöön. Idea kuulosti hyvältä, sillä turvallisuus aiheena on tärkeä ja aiheesta löytyi paljon niin kirjallisuutta, kuin myös sähköisiä lähteitä. Molemmat osapuolet totesivat, että olemassa olevan tiedon sekä teemahaastattelujen avulla on mahdollista koota toimiva produkti toimeksiantajayrityksen henkilöstön käyttöön.

Suunnitteluvaiheessa aihe rajattiin tarpeeksi kompaktiksi, jotta opinnäytetyöraportti sekä produkti pysyvät koko prosessin ajan tarkoituksenmukaisina. Aiheen rajausta käytiin läpi toimeksiantajan sekä myös opinnäytetyön ohjaajien kanssa. Seuraava vaihe oli luonnollisesti valmistautua suunnitelmaseminaariin, jota varten täytyi opinnäytetyön rakenne olla hahmoteltuna. Suunnitelmaseminaaria varten keskityttiin tiedonhakuun opinnäytetyön aiheeseen liittyen. Aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja toimeksiantajan antamaan materiaaliin perehdyttyä, alkoi opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen, joka oli aiheellista esittää jo suunnitelmaseminaarissa.

5.2 Toteutusvaihe

Toteutusvaihe lähti käyntiin suunnitelmaseminaarin jälkeen. Opinnäytetyön ohjaajilta saatiin suuntaa antavia ohjeita ja vinkkejä, kuinka edetä toteutusvaiheessa. Opinnäytetyön tekijän sekä ohjaajien toimesta koettiin tarpeelliseksi haastatella liikematkaajia kohdeorganisaatiosta, jotta aineistoa voisi hyödyntää produktin kokoamisessa. Näin ollen toteutusvaihe alkoi haastattelurungon hahmottelemisella. Opinnäytetyön tekijä lähetti alustavan haastattelurungon toimeksiantajayrityksen kontaktihenkilölle, jonka kanssa sovittiin tapaaminen aiheeseen liittyen. Osapuolet kävivät yhdessä läpi haastattelukysymyksiä ja potentiaalisia haastateltavia, jotta haastatteluaineisto osoittautuisi jälkeen päin mahdollisimman hyödylliseksi. Toimeksiantaja hyväksyi laaditut haastattelukysymykset ja toimeksiantajalta tuli myös ideoita muutamaa lisäkysymystä varten. Samalla tapaamisella sovittiin haastattelupäivä, ja myöhemmin toimeksiantajayrityksen kontaktihenkilö vahvisti haastateltavien henkilöiden suostumukset. Kaikki haastattelut saatiin hoidettua yhden päivän aikana kohdeorganisaation toimipisteessä.

Haastattelut äänitettiin ja aineistoa alettiin purkamaan litteroimalla. Litteroinnin jälkeen valittiin menetelmät, joilla analysoida haastatteluja. Haastattelusta saatu aineisto jaettiin teemoihin. Sen jälkeen tyypiteltiin liikematkustamisen vaiheet kolmeen osaan, jotka olivat ennen matkaa, matkan aikana sekä matkan jälkeen. Tyypittelyn ohella esiin nousseiden ilmiöiden esiintymistä tarkasteltiin laskemisen avulla. Oleellista oli myös tutustuttaa lukija haastateltavien näkemyksiin ja sen jälkeen opinnäytetyön tekijän omiin johtopäätöksiin aineistosta.

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä on tärkeää huomioida kohderyhmä, jonka käyttöön produkti on tarkoitettu. Näin ollen liikematkustajalle suunnattua turvallisuusohjetta varten oli tärkeää kerätä tietoa kohdeorganisaation liikematkaajilta. Teemahaastatteluiden sekä tarkoituksenmukaisten ja mahdollisimman ajankohtaisten lähteiden avulla saatiin koottua

turvallisuusohje, joka vastaa liikematkaajien toiveita. Ohje on nimenomaan tarkoitettu toimeksiantajaorganisaation käyttöön, joten yrityksen henkilöstön haastatteleminen oli oleellista. Kerätyn aineiston analysoimisen jälkeen ohjeistuksen rakennetta oli helpompi suunnitella tarkoituksenmukaiseksi.

Toteutusvaihe sisälsi produktin kokoamisen lisäksi samanaikaisesti opinnäytetyöraportin kirjoittamista. Produktia kootessa oli oleellista kiinnittää huomiota jatkuvasti opinnäytetyön tietoperustaan, jotta ohje noudattaisi kerätyn tietoperustan mukaista kaavaa. Koko opinnäytetyöprosessi oli moniosainen, ja looginen eteneminen oli ajoittain hieman haastavaa. Opinnäytetyöraportti sekä produkti ovat erillisiä tiedostoja, ja koska lopullinen produkti on tarkoitettu vain kohdeorganisaation sisäiseen käyttöön, opinnäytetyöraporttia kirjoittaessa oli jatkuvasti pohdittava sisällön muotoilua.

5.3 Valmiin tuotoksen arviointi

Liikematkustajan turvallisuusohje koottiin kohdeorganisaation toiveiden mukaan. Ohjeeseen valittiin aihealueet, jotka ovat yrityksen liikematkaajille tarpeellisia ja ajankohtaisia. Kohdeorganisaation kontaktihenkilön, ajankohtaisten lähteiden ja opinnäytetyön ohjaajien avustuksella ohjeesta saatiin oikeanlainen kokonaisuus. Ohjeen tarkoituksena oli tuoda kaikki tarvittava tieto liikematkustuksen turvallisuuteen liittyen yrityksen liikematkaajien käyttöön. Tavoitteena oli luoda tiivis kokonaisuus, josta on helppo etsiä tietoa.

Tavoitteena oli koota turvallisuusohje, jota kohdeorganisaation liikematkaajat pystyvät hyödyntämään tarvittaessa. Turvallisuusohjeen tarkoitus on tietenkin myös tukea yrityksen organisaatioturvallisuutta. Liikematkaajan turvallisuusohje ei kuitenkaan välttämättä ole täysin lopullinen tuotos, vaan vastuu sen kehittämisestä ja ylläpidosta jää kohdeorganisaatiolle. Ohjetta on helppo muunnella ja päivittää, mikäli esimerkiksi käytännöt yrityksessä muuttuu.

Liikematkustajan turvallisuusohje koki prosessin aikana useita muutoksia. Prosessin alussa ohje oli enemmän yleishyödyllistä turvallisuustietoa liikematkustukseen liittyen. Opinnäytetyön ohjaajilta saatiin kuitenkin neuvoja sen muotoiluun niin, että se muodostuisi enemmän ohjeistuksen kaltaiseksi tietopaketiaksi. Ohjeen kokoamisessa tarvittiin apua lisäksi toimeksiantajalta, sillä opinnäytetyön tekijä ei päässyt itse käsiksi yrityksen sisäisiin tietokantoihin. Näin ollen oli tärkeää päästä näkemään, miten yrityksen sisäiset järjestelmät toimivat, jotta ohjeistus olisi mahdollisimman yksityiskohtainen. Turvallisuusohjeesta olisi mahdollisesti saanut vieläkin yksityiskohtaisemman ja tarkoituksenmukaisemman, jos opinnäytetyön laatija olisi työskennellyt toimeksiantajaorganisaatiossa. Tällöin yrityksen käytännöt olisivat paremmin tiedossa, ja pääsy sisäisiin kanaviin olisi helpottanut ohjeistuksen kokoamista.

Haastatteluista saatiin erittäin hyödyllistä tietoa produktia varten, mutta jälkeen päin mietittynä tiettyihin aihealueisiin olisi voinut kysyä täydentäviä lisäkysymyksiä. Siitä huolimatta

haastattelut olivat olennainen osa tätä opinnäytetyöprosessia ja niiden onnistumiseen vaikutti olennaisesti myös oikeanlaisten liikematkaajien valitseminen haastateltaviksi. Kaiken kaikkiaan kohdeorganisaation yhteistyöhalukkuus tämän prosessin osalta oli erinomaista.

Liikematkustus, turvallisuus ja matkustusturvallisuus ovat aiheina kiinnostavia sekä ajankohdaisia. ja kiinnostus näihin aiheisiin edesauttoi opinnäytetyön tekemistä huomattavasti. Kirjallisuuden etsimiseen meni kaiken kaikkiaan huomattavasti aikaa, sillä hyvien lähteiden löytäminen osoittautui tärkeäksi tekijäksi prosessissa. Suurimpaan osaan tietoperustan aiheista löytyi hyvin tietoa ja lähteitä. Aiheita oli mielenkiintoista opiskella ja se helpotti prosessin etenemistä. Turvallisuusohje liikematkustajalle on tehty toimeksiantajan toiveiden mukaisesti niin hyvin, kuin yrityksen ulkopuolinen henkilö sen voi toteuttaa. Siksi yrityksen vastuulla on tehdä tarvittavat muutokset ja mahdollinen kehitystyö ohjeistukseen.

Toimeksiantajaorganisaatiolta saadun palautteen perusteella turvallisuusohjeeseen tuli useita lisäyksiä toimeksiantajan toiveesta. Liikematkustajan turvallisuusohjeeseen lisättiin tietoa muun muassa liikematkatoimiston mobiilisolveluksesta sekä viisumipalvelusta. Saadun palautteen avulla ohjeesta saatiin muokattua toimiva kokonaisuus, joka palvelee toimeksiantajanorganisaation käyttötarkoituksia. Toimeksiantajaorganisaation yhteyshenkilö ilmoitti myös lähettäneensä liikematkustuksen turvallisuusohjeen eteenpäin turvallisuusosastolle.

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli koota selkeä turvallisuusohje YIT Oyj:n liikematkustajien käyttöön. Turvallisuusohjeen tarkoituksena on antaa liikematkustajalle paremmat valmiudet liikematkaa varten ja tarjota helpon pääsyn tarvittaviin yhteystietoihin. Opinnäytetyön tekijä kokee, että päämäärä on saavutettu, sillä aiemmin ongelmaksi on koettu se, että kaikki matkustusturvallisuuteen liittyvä tieto on ollut hajanaista ja vaikeasti löydettävissä. Pääasiallisena tavoitteena oli, että ohje olisi mahdollisimman selkeä ja helposti ymmärrettävä. Siinä ohjeistetaan liikematkustajaa yksityiskohtaisesti liikematkustukseen liittyvissä asioissa. Näin ollen liikematkustajan turvallisuusohje tukee organisaatiturvallisuutta. Kehitettävää ohjeistuksessa kuitenkin on, sillä yrityksen ulkopuolisena henkilönä voi olla haastavaa ymmärtää yrityksen sisäisiä järjestelmiä sekä käytäntöjä. Tämän takia lopullinen kehitystyö jääkin toimeksiantajaorganisaation vastuulle.

Vaikka teknologia kehittyy ja etäyhteysmahdollisuudet yritysten välillä ovat laajalti kehittyneitä, liikematkustusta tapahtuu ympäri maailmaa suurilla volyyymeillä jatkuvasti. Yritysten kansainvälistyminen lisää liikematkustusta ja yhteydenpito eri yksiköiden välillä on tietenkin tärkeää yrityksen yhtenäisyyden kannalta. Nykypäivänä kohtaamme myös uudenlaisia ja lisääntyviä uhkia turvallisuuteen liittyen, joita voivat olla esimerkiksi terroriuhkat tai kyberturvallisuuteen liittyvät riskitekijät. Näin ollen organisaatiturvallisuuden ylläpitäminen ja

jatkuva kehitystyö nähdään erittäin tärkeänä osana yrityksen turvallisuusjohtamista. Liikematkustajalle suunnattu turvallisuusohje on hyvä lisä tukemaan yrityksen muita ohjeistuksia.

Opinnäytetyöprosessi oli arvokas oppimiskokemus, jonka avulla opinnäytetyön laatija sai mahdollisuuden perehtyä ennalta tuntemattomiin aiheisiin. Opinnäytetyöprosessin edetessä tärkeä oivallus oli se, että opinnäytetyön aihe on vahvasti yhteydessä myös turvallisuusalaan. Opinnäytetyön tekijä koki kuitenkin turvallisuusaiheiden opiskelemisen mieluisana ja opettavaisena kokemuksena. Opinnäytetyön laatija ei ollut varsinaisesti aiemmin perehtynyt liikematkustukseen, vaikka matkailuala itsessään on ollut tuttu opintojen ja työhistorian vuoksi. Liikematkustus ja turvallisuus aiheina olivat erittäin kiinnostavia ja opittua tietoa voidaan jatkossa hyödyntää työelämässä.

Koko opinnäytetyöprosessia pohdittaessa käy ilmi, että liikematkustajalle suunnattu turvallisuusohje on hyvä lisä toimeksiantajaorganisaation käyttöön. Toimeksiantajaorganisaatiolle organisaatioturvallisuus on erittäin tärkeää, ja turvallisuusosaston vastuulla on pitää huolta turvallisuuden ylläpitämisestä ja kehittamisestä. Lähtökohtaisesti matkustusturvallisuus on yrityksen sekä liikematkaajan itsensä vastuulla, mutta jos ohjeistus on puutteellista, voidaanko taata turvallisuuden toteutuminen liikematkoilla? Tästä opinnäytetyöprosessista syntynyt turvallisuusohje liikematkustajalle on toivon mukaan hyvä alku selkeämmälle ohjeistuskäytännölle yrityksessä. Kohdeorganisaation vastuulle jää sen tarkoituksenmukaisuuden lopullinen tarkistaminen ja mahdollinen kehittämistyö.

Lähteet

Painetut

Gonzalez, D. 2014. Online Security for the Business Traveler: Deborah Gonzalez. Amsterdam: Butterworth-Heinemann.

Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä: Turvallisuusjohtamisen portfolio. Helsinki: Talentum.

Rauramo, P. 2017. Turvallisesti työmatkalla ulkomailla. 2. uudistettu painos. Helsinki: Työturvallisuuskeskus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.

Iivari, P. 2012. Matkailun turvallisuus: Globaalit muutokset - paikalliset vaikutukset. Rovaniemi: Rovaniemen ammattikorkeakoulu.

Davidson, R. & Cope, B. 2003. Business travel: Conferences, Incentive travel, Exhibitions, Corporate Hospitality and Corporate Travel. Harlow: Prentice Hall.

Hirsjärvi, S. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Margolis, C. 2012. Business Travel Success. New York: Morgan James Publishing.

Sharma, M. 2014. Business Travel and Tourism. New Delhi: Random Publications.

Helsingin seudun kauppakamari. Heljaste J., Laukkala, H., Mustonen, J., Peltonen, J., Vesterinen, P., Nurminen, E., Korkiamäki, J. 2008. Yrityksen turvallisuusopas. Helsinki: Helsingin kauppakamari.

Sähköiset

YIT. 2018. YIT Vuosiesite 2018. Viitattu 11.3.2019. https://www.yitgroup.com/sites-sets/about-yit/yit-in-brief/yit_vuosiesite_2018_fi.pdf

YIT. 2019. Viitattu 13.5.2019. <https://www.yitgroup.com/fi/hallinnointi/yhtiojarjestys>

YIT Group. 2019. Viitattu 27.11.2019. <https://www.yitgroup.com/en/about-yit>

Finnish Business Travel Association. 2007. Matkahallinnon osa-alueet ja siihen liittyvät tehtävät. Viitattu 28.3.2019. https://fbta.net/wp-content/uploads/Matkahallinnonosa_alueet2007_1.pdf

Paasonen, V. 2014. Liikematkustaja tarvitsee parasta palvelua - ja saa sitä. Lehdistötiedote. 9.1.2014. Viitattu 28.3.2019. <http://www.smal.fi/loader.aspx?id=59cf678a-2440-452d-acae-0b46e47bd909>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019. Yritysturvallisuus. Viitattu 15.4.2019. <https://ek.fi/mita-teenme/tyoelama/yritysturvallisuus/>

UNWTO World Tourism Organization. 2018. UNWTO Tourism Highlights 2018 Edition. Viitattu 2.12.2019. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>

Turvallisuuskomitea. 2018. Kyberturvallisuuden sanasto. Viitattu 17.4.2019. <https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/06/Kyberturvallisuuden-sanasto.pdf>

Työsuojeluhallinto. 2018. Turvallisuusjohtaminen. Viitattu 17.4.2019. <https://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/turvallisuusjohtaminen>

Ulkoministeriö. 2019. Matkustaminen. Viitattu 6.5.2019. <https://um.fi/matkustaminen>

HR Viesti. Henkilöstöosaamisen ammattilehti. 2012. Viitattu 3.12.2019. https://fbta.net/wp-content/uploads/HR-viesti_FBTA-sivut-54-57.pdf

Julkaisemattomat

Limnell, J. 2018. Turvallisuus - välttämättömyys myös matkustettaessa. SMT Turvallisuusseminaari 13.9.2018. Helsinki.

YIT Liikematkustusohje. 2019. Helsinki.

Toimihenkilöt, YIT Oyj. Teemahaastattelut. Syksy 2019. Helsinki.

Kuviot

Kuvio 1 Yritysturvallisuuden osa-alueet (sovellettu Elinkeinoelämän Keskusliiton yritysturvallisuusympyrästä)	12
---	----

Liitteet

Liite 1: Liikematkustajan turvallisuusohjeen sisällysluettelo	29
---	----

Liite 1: Liikematkustajan turvallisuusohjeen sisällysluettelo

- 1 Saate **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 2 MyCWT online ja MyCWT-mobiilisovellus **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 3 Ennen matkaa..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.1 Matkan suunnittelu..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.1.1 Kohdemaan turvallisuustilanteen kartoitus **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.1.2 Kohdemaan kulttuuri ja käytännöt. **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.2 Lennot **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.3 Matkadokumentit..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.3.1 Matkavakuutus **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.3.2 Viisumi **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.3.3 Passi **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 3.4 Valuutta ja maksaminen **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 4 Matkan aikana **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 4.1 Paikallinen liikenne **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 4.2 Asuminen **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 4.3 Matkatavaravahingot **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 4.4 Työntekijän terveys..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
 - 4.5 Kyberturvallisuus **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 5 Matkan jälkeen **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 6 Yhteystiedot **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- Lähteet..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**